

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/240/2019
Identifikačné číslo spisu: 6216205842
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6216205842.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R. R., bytom v H. L., Q. XX/XX, 2/ R. R., bytom v H. L., Q. XX/XX, 3/ R. R., bytom v H. L., I. XXX/XX, 4/ R. R., bytom v H. L., Q. XX/XX, všetci zastúpení Mgr. Andreou Legényovou, advokátkou vo Veľkom Krtíši, Komenského 3, proti žalovanému R. U., bytom v A. XX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Suchý, spol. s r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 13, IČO: 47 234 148, o zapieracej žalobe v konaní vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 6C/7/2017, o dovolaní žalobcov 1/ až 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. júla 2018 sp. zn. 16Co/309/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ až 4/ sú p o v i n n í zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Revúca (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 6C/7/2017-160 z 9. júna 2017 žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa všetkých nezákonných zásahov do výkonu ich užívacieho práva k X-izbovému bytu na X. poschodí a prízemí rodinného domu súpisné č. XX postavenom na pozemku parcele Z. č. XXX/X vedenom na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX v obci a k. ú. H. L. zamietol. Žalobcom 1/ a 4/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 37 ods. 1, § 126 ods. 1 a 2, § 495, § 663 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a vecne tým, že považoval za preukázané, že rodinný dom pôvodne patriaci E. R. a Y. R. užívali už od jeho dokončenia v 80-tych rokoch (približne od roku XXXX) na bývanie žalobcovia 1/ až 4/ a to poschodie a E. R. s Y. R. prízemie, ktorý užívací stav bol založený na neformálnej dohode bezodplatného charakteru zodpovedajúcej pravidelným zvyklostiam pri užívaní rodinných domov viacgeneračnými rodinami. Súd prvej inštancie poukázal na nájomnú zmluvu uzatvorenú 18. februára 1998 medzi E. R. a jeho manželkou Y. R. ako prenajímateľmi a žalobcami 1/ až 4/ ako nájomcami, predmetom ktorej bol X-izbový byt nachádzajúci sa na 1. poschodí rodinného domu súpisné č. XX v k. ú. H. L., na dobu 30 rokov do roku 2028. Zároveň poukázal na nájomnú zmluvu uzatvorenú 10. marca

2014 medzi E. R. a jeho manželkou Y. R. ako prenajímateľmi so žalobkyňou 3/ ako nájomcom, predmetom ktorej bol X-izbový byt na prízemí rodinného domu súpisné č. XX v k. ú. H. L., na dobu určitú do 15. marca 2020; pričom výška nájomného v týchto zmluvách bola dohodnutá tak, že nájomca platiť nájomné nebude z dôvodu vykonaných rekonštrukcií a investícií nájomcom. Predmetné nájomné zmluvy súd prvej inštancie nepovažoval za právne úkony s konštitutívnymi účinkami, ktoré by založili oprávnenie žalobcov 1/ až 4/ užívať rodinný dom v rozsahu vymedzenom v nájomných zmluvách, t. j. v tom zmysle, že takéto oprávnenie by dovedy žalobcovia 1/ až 4/ nemali na základe predchádzajúcej neformálnej dohody, resp. na základe dovedy zavedeného spôsobu užívania rodinného domu. Z hľadiska naplnenia základných obsahových náležitostí nájomného vzťahu (§ 663 Občianskeho zákonníka) nebolo vykonaným dokazovaním preukázané, že by žalobcovia 1/ až 4/ poskytli prenajímateľom (E. a Y. R.) kedykoľvek (pred uzavretím nájomných zmlúv alebo po ich uzavretí) akúkoľvek odplatu za užívanie vymedzených častí rodinného domu. Najmä nebolo preukázané, že by poskytli v zmluvách uvedené rekonštrukčné práce, keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že boli vykonávané iba bežné udržiavacie práce (maľovanie, výmena niektorých podláh), resp. že užívanú časť rodinného domu zariadili bežnými spotrebičmi a potrebným hnutelným zariadením. Naopak z vykonaného dokazovania považoval súd prvej inštancie za preukázané, že nájomné zmluvy boli uzatvorené z rôznych iných, ako v zmluve uvedených dôvodov (vychádzajúc z výpovede žalobcu 1/, svedka E. R.), alebo bez akéhokoľvek rozumného hospodárskeho dôvodu (z výpovede žalobcu 1/). V kontexte uvedeného súd prvej inštancie bol toho názoru, že žalobcovia 1/ až 4/ ako nájomcovia a svedok E. R. s manželkou Y. ako prenajímateľia nemali vážnu vôľu založiť medzi sebou nájomný vzťah, formálne predstieraný uzatvorenými nájomnými zmluvami. Tento záver podporuje aj skutočnosť, že žalobkyňa 3/ sa z rodinného domu odsťahovala na jeseň roku 2015 (po odsťahovaní zmenila adresu trvalého pobytu), teda z pohľadu dohodnutej doby trvania nájomnej zmluvy z 10. marca 2014 už krátko po uzatvorení nájomnej zmluvy a tiež skutočnosť, že žalobcovia 1/, 2/ a 4/ sa odsťahovali bývať do prístavby rodinného domu, taktiež najneskôr na jeseň roku 2015 (výpoveď svedka E. R.), hoci z dohodnutej doby trvania nájomnej zmluvy z 18. februára 1998 ešte uplynula iba polovica. V danom prípade teda nebol preukázaný ako reálny v nájomných zmluvách predstieraný bezprostredný hospodársky dôvod (kauza) záväzku, ktorý mal byť založený uzatvorenými nájomnými zmluvami, spočívajúci v odplatnom prenechaní veci do užívania. V nadväznosti na uvedené súd prvej inštancie považoval uzatvorené nájomné zmluvy za neplatné pre nedostatok reálnej kauzy podľa § 495 Občianskeho zákonníka, ako aj podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre nedostatok vážnosti vôle zmluvných strán takýto právny úkon uzatvoriť a dosiahnuť účinky práve obsahom tohto právneho úkonu sledované. Zároveň konštatoval, že žalobcovia 1/ až 4/ nemali žiadne právo vecného alebo záväzkového charakteru, ktoré by ich oprávňovalo užívať rodinný dom.

3. Následne súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcom 1/ až 4/ právo na ochranu ich tvrdeného iba domnelého užívacieho práva podľa § 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepatrí a z tohto dôvodu žalobu ako nedôvodnú zamietol. Na podporu vysloveného právneho záveru doplnil, že aj keby žalobcom 1/ až 4/ akékoľvek užívacie právo k rodinnému domu patrilo, z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný do takéhoto práva žalobcov 1/ až 4/ ku dňu rozhodnutiu súdu nijako nezasahuje žiadnym aktívnym konaním. Žiadosti žalovaného odpojiť rodinný dom od elektriny (ako prejav zásahu do užívacieho práva) nebolo zo strany dodávateľa vyhovené, dodávka vody aj na podklade rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš z 15. júna 2016 sp. zn. 10C/93/2016 bola obnovená, do pripojenia plynu zo strany žalovaného zasahované nebolo. Od 17. novembra 2015 žalovaný sa ani nepokúšal do rodinného domu vstúpiť. Žalobcami jediným tvrdeným zásahom zo strany žalovaného mala byť skutočnosť, že si žalovaný ponechal kľúč od hlavných vchodových dverí rodinného domu. Takéto konanie však nemožno považovať za rušenie žalobcov 1/ až 4/ s ohľadom na zistenú skutočnosť, že žalobcovia 1/ až 4/ majú prístup do rodinného domu cez jeho prístavbu, ktorá je s rodinným domom prepojená a zrejme majú k dispozícii aj vlastné kľúče, ktoré žalobcovia 1/ až 4/ mali a o ktorých nebolo preukázané, že by sa dostali do dispozície žalovaného. Napokon dodal, že vykonaným dokazovaním bolo taktiež preukázané, že žalobcovia 1/ až 4/ rodinný dom postupne opustili, žalobcovia 1/, 2/ a 4/ sa presťahovali do prístavby rodinného domu a žalobkyňa 3/ sa presťahovala do obecného nájomného bytu. K opusteniu rodinného domu žalobcami 1/ až 4/ došlo najneskôr na jeseň 2015, teda ešte skôr, ako žalovaný rodinný dom kúpil od predchádzajúcich vlastníkov (kúpnu zmluvou z 25. septembra 2015, registrovanou pod V 1434/2015 16. októbra 2015) a predtým, než by akýkoľvek žalobcami 1/ až 4/ tvrdený neoprávnený

zásah stihol vykonať. V nadväznosti na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia 1/ až 4/ rodinný dom prestali užívať, preto žalovaný nemôže akokoľvek zasahovať do ich prípadného užívacieho práva, ktoré nevykonávajú. Podotkol, že zapieracia žaloba podľa § 126 Občianskeho zákonníka je žalobou na plnenie podľa § 137 písm. a/ CSP, ktorej podmienkou vyhovieňa takejto žalobe je preukázanie neoprávneného zásahu. Žalobe nemožno vyhovieť iba z dôvodu potreby deklarovať povinnosť zdržať sa zásahov do budúcnosti, ak žalovaný nielen ku dňu rozhodnutia vo veci samej, ale už ku dňu začatia konania žiadne aktívne opatrenia, ktoré by mali brániť žalobcom 1/ až 4/ v užívaní rodinného domu, nevykonával (nejde teda o situáciu, kedy by žalovaný od protiprávnych zásahov upustil až v priebehu konania). Aj z tohto dôvodu súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. Na základe týchto skutočností riešenie otázky platnosti kúpnej zmluvy z 25. septembra 2015 (ktorú otázku ako predbežnú vzniesol žalobca 1/) považoval za nadbytočné z dôvodu, že na Okresnom súde Zvolen prebieha konanie vedené pod sp. zn. 9C/121/2016 o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

4. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1/ až 4/ rozsudkom z 19. júla 2018 sp. zn. 16Co/309/2017 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. Žalobcom 1/ až 4/ uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Konštatoval, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z dostatočne zisteného stavu veci, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd. K namietanému posúdeniu platnosti nájomných zmlúv z hľadiska odplaty a kauzy odvolací súd uviedol, že Občiansky zákonník nevyžaduje pre nájomnú zmluvu určitú formu, možno ju teda uzavrieť v akejkolvek forme, zároveň nie sú stanovené ani jej zákonné obsahové náležitosti. Ak má nájomný pomer trvať dlhšie, odporúča sa nájomnú zmluvu uzavrieť v písomnej forme, pokiaľ je predmetom nájmu byt. Uvedené však neznamená, že nájomná zmluva nemusí mať žiadne náležitosti, musí mať všetky obsahové náležitosti, ktoré sú z hľadiska nájomnej zmluvy ako osobitného typu záväzkovej zmluvy podstatné. Zmluva teda musí obsahovať označenie prenajímateľa a nájomcu, medzi ktorými sa zmluva uzatvára, predmet nájmu a odplatu za nájom (nájomné). Okrem týchto podstatných náležitostí zmluva môže obsahovať aj ďalšie, napr. dohodnutú dobu nájmu, či spôsob odovzdania a užívania prenajatej veci, spôsob platenia nájomného, výpovedné dôvody a pod. Z ustanovenia § 663 Občianskeho zákonníka vyplýva, že nájomná zmluva zakladá odplatný nájomný pomer. Prenajímateľ prenecháva nájomcovi predmet nájmu za odplatu, t. j. za nájomné, bez platenia nájomného by nájomná zmluva nebola nájomnou zmluvou. Nájomná zmluva je formou odplatného kontraktu, preto v opačnom prípade by sa nejednalo o nájomnú zmluvu, ale o zmluvu o výpožičke, prípadne o bezodplatné užívacie právo vecno-právnej povahy. Odplatnosť však podľa odvolacieho súdu možno vyjadriť aj inak, ako záväzkom pravidelne platiť nájomné v určitej výške, keď táto môže mať aj formu zveľaďovania a starania sa o vec. Bezodplatnosť úkonu teda nie je naplnená, ak dôvodom uzatvorenia zmluvy je hospodársky účel sledovaný prenajímateľom, t. j. prospech, ktorý z prenajímania nehnuteľností má (napr. že ich niekto rekonštruuje, stará sa o ne a pod.). O správnosti uvedeného svedčí, napr. rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČSR sp. zn. 15549/32, v zmysle ktorého ide o nájomnú zmluvu aj v prípade, ak sa osoba zaviazala postaviť na pozemku obce budovu, ktorej sa obec mala stať po dokončení stavby vlastníkom s tým, že odplata pre osobu spočívala nie v odmene za postavenie stavby, ale v možnosti budovu po určitú dobu užívať bez potreby platenia pravidelného nájomného. Správnosť uvedeného potvrdzuje i to, že pojmový znak bezodplatnosti, napr. v darovacej zmluve je splnený len v prípade, ak obdarovanému v dôsledku darovacej zmluvy nevzniká nijaká právna povinnosť poskytnúť za dar majetkovú hodnotu, t. j. hodnotu vyjadriteľnú v peniazoch. O darovanie nejde, ak by darovacia zmluva obsahovala príkaz spočívajúci v tom, že obdarovaný sa musí správať tak, že to v konečnom dôsledku prinesie majetkový prospech darcovi (napr. Lazar J. a kol. Základy občianskeho hmotného práva 2, Iura Edition, 20054 str. 116).

6. V danom prípade podľa textu nájomných zmlúv síce nájomcovia nemuseli platiť nájomné v klasickom ponímaní, ale boli povinní vykonávať rekonštrukcie a investície, starať sa a obhospodarovať záhradu, príp. v nadväznosti na rekonštrukcie a investície, ktoré už vykonali, ide o majetkový prospech, ktorý prenajímateľ rekonštrukciou, investíciami a obhospodarovaním získal, a teda v žiadnom prípade nejde o bezodplatné právne úkony. Uvedené platí bez ohľadu na názor súdu prvej inštancie o tom, že kladenie nových podláh a opakované maľovanie predmetu nájmu nemožno považovať za rekonštrukciu, či investície, keď dôležitý nie je ani názor súdu na túto otázku, ale úmysel účastníkov zmluvného vzťahu,

ktoré zmluvné strany kladenie podláh, maľovanie a pod. zrejme za rekonštrukciu, resp. za investície do predmetu nájmu považovali z dôvodu, že iné investície do nehnuteľnosti preukázané neboli a napriek tomu nájomné zmluvy v takomto znení uzatvorili. Napokon, ak je obsahom nájomných zmlúv aj záväzok rekonštrukcie naďalej vykonávať, investovať, ako aj obhospodarovať záhradu prenajímateľa, ak by nájomcovia uvedené činnosti aj nere realizovali, uvedené neznamená, že nedošlo k uzatvoreniu nájomnej zmluvy, ale len k porušeniu povinností nájomcov vyplývajúcich z nájomných zmlúv. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd nestotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie spočívajúcim v tom, že predmetné nájomné zmluvy sú neplatné z dôvodu, že sa jedná o bezodplatné zmluvy.

7. V tejto súvislosti s poukazom na vykonané dokazovanie konštatoval, že žalobcovia nehnuteľnosti užívali aj pred uzatvorením nájomných zmlúv. To však nesvedčí o tom, že by nájomné zmluvy uzatvorené v roku 1998, resp. v roku 2014 písomne neboli platné z dôvodu, že im chýbala vážna vôľa zmluvných strán takýto záväzkový vzťah založiť, príp. že by chýbala hospodárska kauza týchto úkonov. Nájomná zmluva totiž nemusí byť uzatvorená v písomnej forme, preto mohlo ísť v danom prípade v zásade o jednu z dvoch situácií. Po prvé už v minulosti boli ústnou formou uzatvorené nájomné zmluvy, v ktorých bola odplata vyjadrená tak, že nájomcovia majú povinnosť do nehnuteľnosti investovať a len z dôvodu právnej istoty účastníkov zmluvného vzťahu k nehnuteľnostiam boli tieto dojednania uzavreté písomne. To však neznamená, že neexistovala ich kauza, napr. pokračovať v užívaní nehnuteľností žalobcami 1/ až 4/ za odplatu v podobe investícií, či rekonštrukcií. Prípadne situácia druhá, že bolo pôvodne dojednané bezodplatné užívanie a toto bolo následne písomnými nájomnými zmluvami zmenené na užívanie odplatné vo forme nevyhnutných rekonštrukcií, či investícií do nehnuteľnosti. Ani pri jednej zo situácií nemožno dospieť k záveru, že by absentovala slobodná vôľa takéto zmluvy uzavrieť, príp. ich kauza. V kontexte uvedeného odvolací súd ustálil, že nájomné zmluvy nie je možné vyhodnotiť ako neplatné ani z dôvodu nedostatku ich kauzy. Uplatnené odvolacie námietky v tejto súvislosti považoval preto za dôvodné.

8. Aj napriek nesprávnemu právnemu záveru súdu prvej inštancie o neplatnosti nájomných zmlúv, odvolací súd považoval však správne a dôvodné, že súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou, resp. podstatou zapieracej žaloby, ktorou sa vlastník domáha ochrany svojho vlastníckeho, alebo iného práva k veci proti tomu, kto ho neoprávnenými zásahmi vo výkone tohto vlastníckeho, alebo iného práva ruší inak, než neoprávneným zadržiavaním veci. V tejto súvislosti uviedol, že jedným z predpokladov úspešnosti takejto zapieracej žaloby je neoprávnený zásah do výkonu vlastníckeho, alebo iného práva k veci s tým, že sa stotožnil s názorom odvolateľov, že ochrany užívacieho práva sa možno domáhať nielen voči neoprávneným zásahom, ktoré v čase podania žaloby trvajú, ale aj v prípade, ak hrozí ich opakovanie. Predpokladom úspešnosti zapieracej žaloby je existencia neoprávneného zásahu do výkonu užívacieho práva a je nevyhnutné, aby nájomcovia právo vec užívať v čase neoprávneného zásahu realizovali, príp. aby ho realizovali, ak by im rušiteľ v realizácii tohto práva nebránil. V opačnom prípade podaná žaloba nesmeruje k ochrane reálne užívaného a vykonávaného práva, ale ide o žalobu šikanóznou.

9. Podľa názoru odvolacieho súdu v spore nebolo preukázané, že by žalobcovia v čase, odkedy žalovaný sa stal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti zapísaným do katastra nehnuteľností, tieto akýmkoľvek spôsobom užívali (a to najmä nie v čase, keď žalovaný do nehnuteľnosti 17. novembra 2015 vstúpil; 2. februára 2016, kedy požiadal o odpojenie nehnuteľnosti od elektrickej energie, alebo 3. marca 2016, kedy došlo k odpojeniu nehnuteľnosti od dodávok vody). Rovnako nebolo preukázané ani to, že by tieto nehnuteľnosti užívali v čase podania žaloby, príp. v priebehu konania. V nadväznosti na uvedené odvolací súd podotkol, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali ochrany proti neoprávneným zásahom do užívacieho práva, ktoré však žiadnym spôsobom nevykonávali a ani od zápisu vlastníckeho práva žalovaného do katastra nehnuteľností nevykonávali. Nejde teda ani o prípad, kedy by bolo možné konštatovať neoprávnený zásah do užívacieho práva žalobcov v minulosti, ktorý by mohol odôvodňovať vyhovie podanej zapieracej žalobe z dôvodu, že hrozí opakovanie takéhoto zásahu. Zdôraznil, že žalobcovia 1/ až 4/ rodinný dom postupne opustili (žalobcovia 1/, 2/ a 4/ sa presťahovali do prístavby rodinného domu, žalobkyňa 3/ sa presťahovala do obecného nájomného bytu, pričom k opusteniu rodinného domu žalobcami 1/ až 4/ došlo najneskôr na jeseň roku 2015, teda ešte skôr, ako žalovaný rodinný dom kúpil od predchádzajúcich vlastníkov E. R. a jeho manželky Y. R. a kým by akýmkoľvek spôsobom žalobcami 1/ až 4/ tvrdený neoprávnený zásah mohol vykonať). V nadväznosti na uvedené odvolací súd konštatoval, že žalovaný nemôže akokoľvek zasahovať do ich prípadného užívacieho práva, ktoré nevykonávajú, preto považoval za právny záver súdu prvej inštancie, ktorý žalobu zamietol aj z

tohto dôvodu za správny.

10. K námietke týkajúcej sa, že vo veci rozhodoval sudca, ktorý mal byť vylúčený z prejednávania danej veci pre nezákonný procesný postup, odvolací súd s poukazom na § 53 ods. 3 CSP na námietku zaujatosti neprihliadol. Konštatoval, že sa týkala len okolností, ktoré spočívali v procesnom postupe sudcu, alebo jeho rozhodovacej činnosti. Dodal, že procesný postup sudcu, resp. jeho rozhodovacia činnosť nevykazuje vady, či nesprávnosti, ktoré by mali akýkoľvek vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, nedošlo jeho postupom k porušeniu rovnosti strán v konaní, či neprimerane vedenému výsluchu žalobcu. Vo veci rozhodoval zákonný sudca, preto odvoláciu námietku nepovažoval za dôvodnú.

11. Za neopodstatnenú považoval aj námietku týkajúcu sa procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý sa nezaoberal výpoveďou žalovaného, zaoberal sa výlučne dôkazmi svedčiacimi v prospech žalovaného a dôkazy svedčiace v prospech žalobcov buď nevykonali, alebo prevrátil ich zmysel tak, aby svedčili v neprospech žalobcov. Bol toho názoru, že súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal v priebehu pojednávania s návrhmi na vykonanie dôkazov (výsluch žalobcov a svedkyne Y. R.), keď náležite odôvodnil a vysvetlil na základe, akých skutočností k vykonaniu dôkazov nepristúpil. Odvolací súd sa preto stotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ako aj s dôvodmi, na základe ktorých dôkazy nevykonali. Ako nedôvodnú vyhodil aj námietku týkajúcu sa tvrdenia, že odôvodnenie rozhodnutia nedáva jednoznačnú odpoveď na otázku, z akého dôvodu súd prvej inštancie žalobu zamietol. Bol toho názoru, že súd prvej inštancie jednoznačne ustálil, že dôvodom zamietnutia žaloby bola skutočnosť, že neboli platne uzatvorené nájomné zmluvy a na podporu dôvodnosti zamietnutia žaloby zdôraznil, že ak by aj nájomné zmluvy boli uzatvorené platne, nebol preukázaný zásah do užívacieho práva žalobcov. Podotkol, že na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že nájomné zmluvy sú platné, a súčasne v zhode so súdom prvej inštancie ustálil, že nebol preukázaný zásah do užívacieho práva žalobcov, uvedené dôvody sa vzájomne nevylučujú, naopak sa dopĺňajú a obstoja aj popri sebe, nespôsobujú tak nezrozumiteľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie.

12. Napokon za nedôvodnú považoval aj námietku týkajúcu sa tvrdenia, že súd prvej inštancie bol povinný sa vysporiadať so skutočnosťou, či žalovaný je, alebo nie je vlastníkom nehnuteľnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na to, že ak nebol preukázaný zásah žalovaného do užívacieho práva, ktorého predpokladom je i užívanie nehnuteľnosti nájomcami, potom nie je daný dôvod skúmať vzťah žalovaného k nehnuteľnostiam. Poznamenal, že z tohto dôvodu sa zároveň nebolo potrebné zaoberať ani riešením otázky, či tvrdenie žalobcov o tom, že žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľnosti predstavuje podstatnú zmenu žaloby, a či o tejto zmene mal, alebo nemal konajúci súd rozhodnúť. Logickým postupom pri rozhodovaní o zapieracej žalobe musí najprv existovať titul, od ktorého žalobcovia odvodzujú právo nehnuteľnosť užívať a ak tento existuje, musí byť preukázané zasahovanie do tohto vzťahu žalovaným, ktorého predpokladom je okrem iného užívanie nehnuteľnosti nájomcami. Ak existujú podmienky podľa oboch predchádzajúcich bodov, je potrebné skúmať vzťah žalovaného k nehnuteľnostiam za účelom skúmania oprávnenia jeho zásahov do užívacieho práva - zásada proporcionality. Ak ale bolo preukázané, že žalobcovia 1/ až 4/ predmetnú nehnuteľnosť neužívajú, právo vyplývajúce z nájomných zmlúv nevykonávajú, bolo skúmanie vzťahu žalovaného k nehnuteľnostiam nadbytočným. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie vo veci samej ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP. Za správne považoval aj rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku o trovách konania s odôvodnením, že žalobcovia 1/ až 4/ neboli v konaní pred súdom prvej inštancie úspešní, preto im vznikla povinnosť nahradiť trovy konania žalovanému ako úspešnej strane sporu.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 a § 255 ods. 1 CSP.

13. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Namietali, že odvolací súd sa bez bližšieho odôvodnenia odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na ktorú počas konania poukazovali a to konkrétne na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyššieho súdu“ alebo „dovolacieho súdu“) z 28. augusta 2009 sp. zn. 1Cdo/2/2008, z ktorého vyplýva, že „Vlastníckou žalobou podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka možno sa domáhať zákazu zásahov rušiteľom už vykonaných, ale aj zákazu zásahov, ktoré trvajú alebo zásahov, ktorých opakovanie iba hrozí. Teda nie je potrebné, aby daný zásah už nastal, stačí už hrozba

opakovania. Na rozdiel od uvedeného, v ustanovení § 417 Občianskeho zákonníka poskytuje zákonodarca súdnu ochranu iba proti hroziacej škode, a to škode vážnej. V ustanovení § 126 Občianskeho zákonníka však poskytuje zákonodarca vlastníčkovi ochranu pred akýmkoľvek zásahom. Preto v prípadoch, ak vlastníčkovi veci hrozí ujma, ktorú nemožno zahrnúť pod pojem vážneho ohrozenia škodou, bude prípustná žaloba podľa § 126 Občianskeho zákonníka aj ako žaloba preventívna. V danom prípade ide o tzv. zapieraciu (negatórnu) žalobu. Jej podstatou je, že vlastníčik sa domáha ochrany proti zásahom do jeho vlastníckeho práva, ktoré spočívajú v inom rušení než v neoprávnenom zadržovaní jeho veci (ochranu proti neoprávnenému zadržovaniu veci poskytuje iná vlastnícka žaloba - žaloba vindikačná). Takýto neoprávnený zásah, proti ktorému žaloba smeruje, však nemusí trvať stále. Nie je vylúčené, ako to ustálila už v minulosti súdna prax - judikatúra (porovnaj R 65/1972), úspešne podať zapieraciu žalobu aj po jedinom rušivom čine, ktorý nezanechal následky, pretože nemožno vylúčiť, že by žalobcovi nehrozilo opakovanie takéhoto činu.“ Vzhľadom k tomu, že sudy nižších inštancií sa pri posudzovaní veci nevysporiadali s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, dovolatelia zastávali názor, že došlo k porušeniu princípu právnej istoty (článok 2 Základných princíпов CSP). Z tohto dôvodu považovali napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj rozhodnutie súdu prvej inštancie) za nepresvedčivé a nepreskúmateľné, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Navrhli zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

14. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť. Bol toho názoru, že žalobcovia nenaplnili obligatórne obsahové požiadavky dovolania, keďže neuviedli, v čom pokladajú právne posúdenie veci odvolacieho súdu za nesprávne a nepreukázali, že by sa odvolací súd napadnutým rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dodal, že skutkový stav a konanie žalovaného pri výkone svojich vlastníckych práv nikdy nenieslo známky zásahu do práv, či právom chránených záujmov žalobcov.

15. Žalobcovia v replike k vyjadreniu žalovaného zotrvali na dôvodoch podaného dovolania.

16. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

17. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

18. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

19. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k

vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

21. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní).

22. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku, ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

23. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019). Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat' alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

24. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnomu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr., o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat' alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

25. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali zmätočnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie), ktorý sa nevysporiadal s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, na ktorú dovolatelia poukazovali pri uplatnení prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, čím došlo podľa ich názoru k porušeniu princípu právnej istoty. Zároveň mala zmätočnosť napadnutého rozhodnutia spočívať v právnom posúdení nájomných zmlúv, od ktorých odvodzovali ich užívacie právo, ktoré odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) považoval za platné právne úkony, avšak na druhej strane konštatoval, že z dôvodu nevykonávania užívacieho práva žalobcami, podaná žaloba je žalobou šikanóznou. S vysloveným názorom nesúhlasili z dôvodu, že užívacie právo z nájomnej zmluvy je právom, a nie povinnosťou, uplatnenie ktorého garantuje § 4 Občianskeho zákonníka v spojení s článkom 46 ods. 1 ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej len „ústava“).

26. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súde nižších inštancií síce rozdielne posúdili platnosť

nájomných zmlúv od ktorých žalobcovia odvodzovali ich užívacie právo k rodinného domu súpisné č. 42 nachádzajúceho sa v Dolnej Strehovej, ale uplatnenú zapieraciu žalobu posúdili zhodne z hľadiska nesplnenia jej predpokladov a to existencie neoprávneného zásahu spočívajúceho v konaní žalovaného ako vlastníka nehnuteľnosti (v čase rozhodovania na súdoch nižších inštancií). V konaní nebolo sporné, že žalobcovia od jesene 2015 v rodinnom dome nebývajú, žalovaný im žiadnym spôsobom neoprávnené nezasahuje do ich užívacieho práva, navyše už nie je ani jeho vlastníkom (kúpna zmluva V 1712/2020 z 19. novembra 2020). Tvrdený neoprávnený zásah spočívajúci v odpojení od vodovodnej prípojky, elektrickej energie, či neodovzdanie kľúčov od bránky k rodinnému domu v spore preukázaný nebol, preto súdy nižších inštancií správne žalobu ako nedôvodnú zamietli.

27. Zapieracia žaloba alebo žaloba na zdržanie neoprávnených zásahov do vlastníckeho práva, je druhom žaloby ktorej podstata spočíva v tom, že ňou sa vlastník domáha ochrany proti tomu kto do jeho práva neoprávnené zasahuje, pričom tieto neoprávnené zásahy spočívajú v inom konaní ako v zadržívaní veci. Totožná ochrana, aká sa poskytuje vlastníkovi v rozsahu ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa poskytuje alebo držiteľovi, t. j. tomu, kto je oprávnený mať vec u seba a výkon jeho práv je lege artis (§ 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Oprávnený držiteľ nemôže túto žalobu využiť voči vlastníkovi, ale len voči inej (tretej osobe), ktorá do výkonu jeho práv v rozsahu detencie neoprávnené zasahuje, nemôže ju úspešne uplatniť ani proti inému dobromyseľnému držiteľovi.

28. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uvedeného v bodoch 21 až 24 vyplýva, že odvolací súd sa náležite vysporiadal so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán, ktoré posúdil v kontexte zisteného skutkového stavu, ktorý v otázke týkajúcej sa (ne)existencie neoprávnených zásahov do užívacieho práva žalobcov 1/ až 4/ nebol sporný. Odôvodnenie zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd dospel teda k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z ustanovenia § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za zmätočný.

29. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

30. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že súdy nižších inštancií nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06). Len výnimočne, pokiaľ písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá spôsobuje porušenie práva na spravodlivý proces. O takýto prípad v praxi napríklad ide vtedy, ak rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, čo však nie je naplnené v danom prípade.

31. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

32. Za nedôvodnú nemožno považovať ani námietku týkajúcu sa nesúhlasu dovolateľov so záverom súdu o tzv. šikanóznej žalobe. Odvolací súd v bode 21 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia pri posudzovaní zákonných predpokladov úspešnosti zapieracej žaloby nedospel k záveru o zjavne „šikanóznej“ žalobe, len vysvetlil, že „v prípade nepreukázania existencie neoprávneného zásahu do výkonu užívacieho práva je nevyhnutné, aby nájomcovia aj právo vec užívať v čase neoprávneného zásahu realizovali, prípadne by ho realizovali, ak by im rušiteľ v realizácii tohto práva bránil“. Po zhodnotení skutkového stavu správne teda konštatoval, že žalobcovia sa domáhali ochrany pred neoprávneným zásahom do užívacieho práva, ktoré však nijakým spôsobom nevykonávajú a ani ho od zápisu vlastníckeho práva žalovaného do katastra nehnuteľností nevykonávali. Zároveň sa nejedná ani o prípad, kedy by bolo možné konštatovať neoprávnený zásah do užívacieho práva žalobcov v minulosti, ktorý by mohol odôvodňovať vyhovieň zapieracej žalobe z dôvodu, že by hrozilo opakovanie takéhoto zásahu (bod 24 odôvodnenia). Uvedený právny záver odvolacieho súdu je v súlade s právnym záverom vyplývajúcim z uznesenia najvyššieho súdu z 28. augusta 2009 sp. zn. 1Cdo/2/2008, ako aj z R 65/1972, na ktoré dovolatelia v dovolaní poukázali. Nebolo preto povinnosťou odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 393 ods. 3 CSP odôvodniť odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, lebo napadnutým rozhodnutím k odklonu nedošlo.

33. S ohľadom na vyššie uvedené, dovolací súd konštatuje, že dovolatelia neopodstatnene namietajú vadu zmätočnosti, preto prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je daná.

34. Dovolací súd už len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle ustanovenia § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018).

35. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

36. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

37. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr)

splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednatelnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

38. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

39. Dovolací súd v rámci dovolacieho prieskumu náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 CSP, vymedzenia právnej otázky (nie skutkovej) dospel k záveru, že dovolatelia dovolací dôvod v súlade s § 421 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP zákona zodpovedajúcim spôsobom nevymedzili. Samotná polemika dovolateľov s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či nesúhlas s právnymi závermi konajúcich súdov a kritika ich prístupov zvolených pri právnom posudzovaní vecí, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP, preto dovolanie z tohto dôvodu nie je prípustné.

40. Dovolací súd teda odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 CSP bolo dovolanie odmietnuté v súlade s § 447 písm. f) CSP z dôvodu, že dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

41. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), ktorému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

42. Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.